

Nr 497.

Av herr **Bergquist**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 271, angående lönereglering för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. statsliga undervisningsanstalter m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 271 till riksdagen angående lönereglering för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. statliga undervisningsanstalter m. m. föreslås beträffande rektorernas avlöning, att för de flesta skolorna en gruppindelning skall göras. Vid alla de skolor, som beröras av denna bestämmelse, utom vid de tekniska läroverken, räknas med tre grupper, under det att vid sistnämnda slag av läroverk föreslås en indelning i fyra grupper.

Enligt förslaget till placering av de olika tekniska läroverken (sid. 147) sättas bl. a. de tekniska läroverken i Borås, Eskilstuna och Härnösand i grupp III och tekniska läroverket i Västerås i grupp IV. Detta läroverk är överhuvud taget det enda, som placerats i grupp IV.

Av motiveringen till placeringen i de olika grupperna framgår (sid. 146 och 147), att tidigare vid löneutredningarna icke föreslagits någon grupp IV. Denna har på sistone framförts av läroverkslönesakkunniga och accepterats av departementschefen utan att frågan varit på remiss.

Vid indelningen i grupper av de tekniska läroverken hava de sakkunniga utgått ifrån, att hänsyn bör tagas till dels de olika läroverkens elevantal, dels ock till antalet grupper av undervisningstimmar, beräknade efter medeltjänstgöringen för lektor.

Det framgår av senaste årsredogörelser, vilka för respektive skolor omfatta samma antal klassavdelningar som nu, att antalet »timgrupper» enligt ovanstående är vid det tekniska läroverket i Borås något över 7, i Eskilstuna likaledes något över 7 och i Härnösand 8.5. Vid tekniska läroverket i Västerås, elektrotekniska fackskolan, är ifrågakvarande antal timgrupper för närvarande något över 4.

Av den (sid. 355) i propositionen intagna tabellen synes framgå, att en avsevärd skillnad i antalet ordinarie elever förefinnes mellan fackskolan i Västerås och de tre här nämnda övriga tekniska läroverken. Så är emellertid i verkligheten icke fallet. Vid granskning av tabellens siffror bör nämligen observeras, att, enligt årets kataloger, av de redovisade eleverna i Borås 7 st., i Eskilstuna 30 st. och i Härnösand 4 st. äro special- eller extra elever. I Västerås finnas för närvarande inga dylika elever, enär de icke kunnat beredas plats. Härtill kommer, att siffran från Eskilstuna icke är jämförbar med Västeråssiffran. De två första åren i Eskilstuna äro kvällsår med halvtidsläsning och motsvara tillsammans första klassen i Västerås. Bort-

tages den dubbelräkning av den verkliga första klassen, som kan sägas ha blivit gjord för Eskilstuna, genom att medeltalet elever för klass I och II tages, erhålles för de ordinarie eleverna därstädes jämförelsetalet 74.5 mot 72 för Västeråsskolan.

I Västerås undervisas alltså med ett lågt lärartimtal nära nog lika många ordinarie elever som i vart och ett av de nämnda övriga tekniska läroverken. Anledningen till att så blivit fallet är, att vid tekniska fackskolan i Västerås antalet elever i klasserna hållits mycket stort. Överbeläggning har sålunda med skolöverstyrelsens medgivande ägt rum i fackskolans första klass ända sedan 1929 och som följd därav i regel även i andra klassen sedan 1930. Skolan har alltså ur denna synpunkt arbetat synnerligen sparsamt med allmänna medel.

Behovet av uppdelning i parallellklasser har emellertid på senare år gjort sig allt mera gällande, men medel ha icke stått till disposition annat än beträffande en mindre summa till partiell uppdelning innevarande läsår av första klassen. Som framgår av propositionen (sid. 357), föreslår Kungl. Maj:t emellertid nu, att tekniska fackskolan i Västerås till nästa läsår skall erhålla anslag till en parallellavdelning till första klassen.

Höstterminen 1937 beräknas på grund därav elevantalet i fackskolan bli cirka 100. Deltagandet i förberedande kurser vid Västerås stads skolor för yrkesundervisning visar nämligen, att flera kompetenta sökande med säkerhet äro att påräkna då, än fallet var hösten 1936. Detta innebär, att mer än två klassavdelningar i fackskolans första klass komma att kunna fyllas. »Lärartimgrupperna» bli vid den föreslagna uppdelningen ungefär 6.

Antalet ordinarie elever förväntas alltså bli betydligt större och antalet »timgrupper» ungefär en mindre, än vad som nu är fallet vid ett par av de tekniska läroverk, vars rektorer föreslås placerade i lönegrupp III. Detta är alltså den utveckling, som är att vänta redan ett halvt år innan den nya grupperingen eventuellt skall träda i kraft. En ytterligare undersökning av förhållandena vid denna tidpunkt visar, att antalet ordinarie elever i Västerås sannolikt då är nära 10 större än vid två av de här nämnda tekniska läroverken. Härvid har räknats med att dessa erhålla fulla nya klasser och att ingen minskning sker i elevantalet på grund av avgång och kvarsittare. För Eskilstunaskolans första och andra klass har dessutom räknats som ovan.

På grund av den stigande tillströmningen från hela landet av sökande till fackskolan i Västerås, vilken ägt rum trots de stora inträdesfordringarna och vetskapen hos de sökande om den allt svårare konkurrensen och på grund av det praktiska livets efterfrågan på fackskoleelektrotekniker, vilken för närvarande icke kan fyllas, torde det vara sannolikt, att parallellklasser erfordras vid fackskolan även i fortsättningen. Detta innebär, att till hösten 1938 antalet »timgrupper» skulle bli ungefär lika stort som vid de övriga här nämnda tekniska läroverken och att antalet elever kan väntas bli avsevärt över 100.

Den särställning, som elektrotekniska fackskolan i Västerås med avseende på här berörda lönegruppering för rektorerna föreslagits erhålla, torde alltså

få anses omotiverad med hänsyn till den sannolika utvecklingen. Detta gäller även, om man håller sig endast till den allra närmaste framtiden och utvecklingen sådan den blir, om innevarande års riksdag beviljar de medel till skolan, som Kungl. Maj:t redan äskat.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta, att tekniska fackskolan i Västerås för beräkning av rektors avlöning skall i likhet med de tekniska läroverken i Borås, Eskilstuna och Härnösand placeras i grupp III, samt bevilja den ökning av det utav Kungl. Maj:t äskade anslaget, som därav föranledes. .

Stockholm den 1 april 1937.

Thorwald Bergquist.